

ეკონომიკისა და ბიზნესის განვითარების მიზნები და მიმართულებები

უზუზუვრობა საქართველოში

ლეო ჩიქავა, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის
წევრ-კორესპონდენტი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი

XX

იმ მტკივნეულ გლობალურ პრობლემებს შორის, რომლებიც დღეისთვის კაცობრიობას აღელვებს, ერთ-ერთი ცენტრალური ადგილი უმუშევრობას უკავია. გაეროს მონაცემებით, უმუშევართა რიცხოვნობამ მსოფლიოში 2012 წელს 197 მლნ კაცს მიაღწია. ამ მხრივ, საზოგადოების ფენებს შორის, ყველაზე ცუდი მდგომარეობა ახალგაზრდებშია, რადგან 24 წლამდე ასაკის ახალგაზრდების 13% დაუსაქმებელია.

უმუშევართა რიცხოვნობის მატება ძირითადად განვითარებად ქვეყნებში შეინიშნება, თუმცა, მსოფლიო ფინანსური კრიზისის ფონზე, დაუსაქმებლად დარჩენილთა რაოდენობა მკვეთრად გაიზარდა განვითარებულ ქვეყნებშიც. ეს პროცესი ამჟამად ინტენსიურად მიმდინარეობს. გაეროს პროგნოზული გათვლებით, უმუშევართა რიცხოვნობა მსოფლიოში 2013 წელს 5,1 ხოლო 2014 წელს დაახლოებით 3 მილიონით მოიმატებს.¹

როგორც ფაქტობრივ მაჩვენებელთა ანალიზი ცაფოფს, უმუშევრობას მეტ-ნაკლები ზომით ყველა პოსტსაბჭოურ ქვეყანაში აქვს ადგილი, მაგრამ საქართველოსნაირი მაღალი ნიშნულისათვის არსად მიუღწევია. მისი დონე, მაგალითად, 2005 წელს შეადგენდა (%-ობით): აზერბაიჯანში 1,4-ს, ბელორუსიაში – 1,7-ს, ტაჯიკეთში – 2,1-ს, ყირგიზეთში – 2,9-ს, მოლდოვაში – 6,6-ს, უკრაინაში – 7-ს, რუსეთში – 7,6-ს, ესტონეთში – 7,9-ს, სომხეთში – 8,1-ს, ლიტვაში – 8,2-ს, ყაზახეთში 8,4-ს, ხოლო საქართველოში – 13,8-ს.² ეს თანაფარდობა არსებითად არც შემდგომ წლებში შეცვლილა, რამდენადაც, ოფიციალური სტატისტიკით, საქართველოში 2011 წელს 83,1 ათ. კაცით მეტი უმუშევარი იყო, ვინც 2000 წელს

და 15,8 ათასით მეტი, ვინც 2005 წელს.

უმუშევრობის მხრივ მთლიანად საქართველოსა და მის ცალკეულ რეგიონებში არსებული მდგომარეობა კონცენტრირებულად ასახულია ცხრილ 1-ში.

როგორც ცხრილში მოყვანილი ანალიტიკური მასალიდან ჩანს, ქ. თბილისში 30,1 ათასი კაცით მეტი უმუშევარია, ვინც აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში, შიდა და ქვემო ქართლში, კახეთში, მცხეთა-მთიანეთში, სამცხე-ჯავახეთსა და გურიაში ერთად. ეს, ქვეყნის მოსახლეობის საერთო რიცხოვნობაში თბილისის მოსახლეობის ერთობ მაღალი ხვედრითი წონის (26% – 2010 წ.) გათვალისწინებით, თითქოს კანონზომიერია, მაგრამ რეალურ ვითარებაზე სრულ სურათს მაინც ვერ იძლევა. საკითხის არსში უფრო სიღრმისეულად გარკვევისათვის მიზანშეწონილია უმუშევრობის დონის რეგიონულ ჭრილში განხილვა. 2011 წლის მონაცემებით, იგი ქ. თბილისში 14,2 პროცენტული პუნქტით მაღალია ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით. უმუშევრობის დონე, გარდა ქ. თბილისისა, მხოლოდ აჭარის არსა და სამეგრელო-ზემო სვანეთში აღემატება (და ისიც უმნიშვნელოდ – 2,9 და 1,4 პროცენტული პუნქტით) ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელს.

რით აიხსნება ქ. თბილისში უმუშევრობის ესოდენ მაღალი დონე? – იგი აიხსნება ქ. თბილისში დასაქმების ყველაზე დაბალი დონით – 2011 წელს 70,7%-ით, მაშინ როცა ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელი 84,9%-ია, ხოლო ცალკეულ რეგიონებში (კახეთი, შიდა ქართლი, ქვემო ქართლი, იმერეთი, „დანარჩენი რეგიონები“) 90%-ს აღემატება.

რით აიხსნება ქ. თბილისში უმუშევრობის ესოდენ მაღალი დონე? – იგი აიხსნება ქ. თბილისში დასაქმების ყველაზე დაბალი დონით – 2011 წელს 70,7%-ით, მაშინ როცა ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელი 84,9%-ია, ხოლო ცალკეულ რეგიონებში

¹ იხ. გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 23 იანვარი, 2013 წელი, № 13, გვ. 11.

² საქართველოს სტატისტიკური წელიწადეული – 2006, თბილისი, 2007, გვ. 322.

ეკონომიკისა და ბიზნესის განვითარების მიზნები და მიმართულებები

(კახეთი, შიდა ქართლი, ქვემო ქართლი, იმერეთი, „დანარჩენი რეგიონები“) 90%-ს აღემატება.

უმუშევრობის დონე, რეგიონთა შორის, სამცხე-ჯავახეთის, მცხეთა-მთიანეთისა და გურიის ნაკრებ (გამსხვილებულ) რეგიონშია ყველაზე დაბალი.

ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით, სხვაობა შეადგენს 8 პროცენტულ პუნქტს (2011 წ.). ეს მაჩვენებელი საშუალო დონეს ჩამორჩება აგრეთვე კახეთის, შიდა ქართლის, ქვემო ქართლისა და იმერეთის რეგიონებში, მაგრამ არც ისე საგრძნობლად.

უმუშევრობა და მისი დონე რეგიონულ ჭრილში (2011 წ.)

ცხრილი 1

	რ ე გ ი ო ნ ე ბ ი								
	ქობულისი	კახეთი	შიდა ქართლი	ქვემო ქართლი	აჭარის არ	სამცხე-ჯავახეთი	იმერეთი*	დანარჩენი რეგიონები**	საქართველო
სულ აქტიური მოსახლეობა (სამუშაო ძალა) (ათ. კაცი)	437,4	195,0	144,1	195,5	189,3	211,0	370,4	216,6	1959,3
სამუშაო ძალა (%)	22,3	9,9	7,3	10,0	9,7	10,9	18,9	11,0	100
უმუშევარი (ათ. კაცი)	128,0	17,4	12,8	18,3	34,0	34,8	34,3	15,4	295,1
უმუშევარი (%)	43,3	5,9	4,3	6,2	11,5	12,0	11,6	5,2	100
უმუშევრობის დონე (%)	29,3	8,9	8,9	9,4	18,0	16,5	9,3	7,1	15,1

*ცხრილი შედგენილია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ შინამეურნეობების ინტეგრირებული გამოკვლევით მიღებული ფაქტობრივი მონაცემების საფუძველზე (geostat.ge).

**რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის ჩათვლით.

** სამცხე-ჯავახეთის, მცხეთა-მთიანეთისა და გურიის ნაერთი.

უმუშევრობის დონემ უკანასკნელ პერიოდში რეგიონულ ჭრილში არაერთგვაროვანი ცვლილებები განიცადა. 2011 წელს, 2006 წელთან შედარებით, გაიზარდა (%-ობით): სამეგრელო-ზემო სვანეთში – 6,4-დან 16,5-მდე (2,6-ჯერ), კახეთში 6,5-დან 8,9-მდე (1,8-ჯერ), ქვემო ქართლში – 8,4-დან 9,4-მდე (1,2-ჯერ), „დანარჩენ რეგიონებში“ – 6,4-დან 7,1-მდე (1,1-ჯერ), ხოლო საქართველოში საშუალოდ – 13,6-დან 15,1-მდე (1,1-ჯერ). ეს მაჩვენებელი ოდნავ შემცირდა თბილისის, შიდა ქართლის, იმერეთისა და აჭარის რეგიონებში. უმუშევრობა ასაკობრივ ჭრილში ასახულია ცხრილ 2-ში.

ცხრილში მოტანილი მონაცემებით, უმუშევართა შორის ჭარბობს 20-24 წლიანთა ასაკობრივი ჯგუფი. მას უახლოვდება 25-29 წლიანთა ასაკობრივი ჯგუფიც. თუ გამოვრიცხავთ პირველ ასაკობრივ ჯგუფს (15-19), მომდევნო ასაკობრივ ჯგუფებში აშკარად შეიმჩნევა ასეთი ტენდენცია: ასაკის მატებასთან ერთად, მცირდება უმუშევართა შორის მათი ხვედრითი წონა. მაგალითად, 20-24 წლიანთა

ასაკობრივი ჯგუფის ხვედრითი წონა აღემატება (პროცენტული პუნქტობით): 25-29 წლიანებისას 4,8-ით, 30-34 წლიანებისას – 6,6-ით, 35-39 წლიანებისას – 8,3-ით, 40-44 წლიანებისას – 12,6-ით, 45-49 წლიანებისას – 11,8-ით, 50-54 წლიანებისას – 12,5-ით, 55-59 წლიანებისას – 14,7-ით, 60-64 წლიანებისას – 17,7-ით, ხოლო 65 წელს გადაცილებულთა ჯგუფისას – 19,7-ით.

ახლა ვნახოთ, თუ როგორ გამოიყურება უმუშევრობის დონის მაჩვენებლები ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით. იგი ყველაზე მაღალი ისევ იმავე – 20-24 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფშია, რომელიც ქვეყნის ერთიან მაჩვენებელს 2,4-ჯერ აღემატება. საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით, მეკეთრად მაღალია, აგრეთვე, 15-19 (2,2-ჯერ), 25-29 (1,6-ჯერ) და 30-34 (1,4-ჯერ) წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფებში. უმუშევრობის დონე საშუალო მაჩვენებელს აღემატება, მაგრამ მხოლოდ 3,2 პროცენტული პუნქტით, 35-39 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფშიც. რაც შეეხება უფრო მაღალ ასაკობრივ ჯგუფებს (40-44,

45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65+), უმუშევრობის დონე მათში, შესაბამის საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით, საგრძნობლად დაბალია. მაგალითად, 60-64 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში (რომ არაფერი

ვთქვათ 65 წელს გადაცილებულებზე, რომლებიც, ჩვენი აზრით, საერთოდ არ უნდა ფიგურირებდნენ უმუშევრებში) უმუშევრობის დონე, საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით, 2,7-ჯერ დაბალია.

უმუშევრობა და მისი დონე ასაკობრივ ჯგუფში (2011 წ.)*

ცხრილი 2

	მოსახლეობის ასაკობრივი ჯგუფები											
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+	სულ
სულ აქტიური მოსახლეობა (სამუშაო ძალა) (ათ. კაცი)	50,6	164,4	183,8	195,2	194,1	200,0	224,2	204,5	179,0	136,6	226,8	1959,3
სამუშაო ძალა (%)	2,6	8,6	9,4	10,0	9,9	10,4	11,4	10,4	9,3	6,9	11,6	100
უმუშევარი (ათ. კაცი)	16,9	59,7	45,9	40,5	35,5	22,8	25,2	22,8	16,7	7,6	1,4	295,1
უმუშევარი (%)	5,7	20,3	15,5	13,7	12,0	7,7	8,5	7,8	5,6	2,6	0,6	100
უმუშევრობის დონე (%)	33,4	36,3	25,0	20,8	18,3	11,4	11,2	11,2	9,4	5,5	0,6	15,1

*ცხრილი შედგენილია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ შინამეურნეობების ინტეგრირებული გამოკვლევით მიღებული ფაქტობრივი მონაცემების საფუძველზე (geostat.ge)

2011 წლის მონაცემებით, საქართველოში უმუშევართა შორის მამაკაცია 59,3%, ხოლო ქალი – 40,7%. მამაკაცებში გაცილებით მაღალია უმუშევრობის დონე. იგი შეადგენს 16,7-ს, მაშინ როცა ქალებში შედარებით დაბალია (13,1%). ეს იმაზე მიგვანიშნებს, რომ მამაკაცებს უფრო უჭირთ შესაფერისი სამუშაოს შოვნა, ვინემ ქალებს.

ასაკობრივი ჯგუფებისა და სქესის მიხედვით უმუშევრობის თაობაზე უფრო დაწვრილებითი ინფორმაცია შეიძლება მივიღოთ ცხრილი 3-დან.

2008 წლის ფაქტობრივი მონაცემებით (სამწუხაროდ, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა მომდევნო წლებში რატომღაც შეწყვიტა ამგვარი მაჩვენებლების გათვლები), უმუშევართა ხვედრითი წონა ასაკობრივი ჯგუფებისა და სქესის მიხედვით ასეთ სურათს იძლევა. უმუშევარ მამაკაცთა ხვედრითი წონა ამავე კატეგორიის ქალთა შესაბამის მაჩვენებელს აღემატება (პროცენტული პუნქტობით): პირველ ასაკობრივ ჯგუფში (<20) 2,3-ით, 30-34 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 1,8-ით, 60-64 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 0,8-ით. პირიქით, უმუშევარ ქალთა ხვედრითი წონა ასევე უმუშევარ მამაკაცთა ხვედრითი წონას აღემატებოდა (პროცენტული პუნქტობით): 20-24 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში 0,5-ით, 25-29 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 0,4-ით, 35-39 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 2-ით, 40-44 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 2,7-

ით, 45-49 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 0,6-ით, 50-54 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 0,2-ით და 55-59 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 1,5-ით.

მამაკაცთა უმუშევრობის დონე ქალთა შესაბამის მაჩვენებელს 2008 წელს აღემატებოდა (პროცენტული პუნქტობით): პირველ ასაკობრივ ჯგუფში (<20) 3,2-ით, 45-49 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 0,7-ით, 50-54 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 1,8-ით, 60-64 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 8,7-ით და 65 წელს გადაცილებულთა ასაკობრივ ჯგუფში – 1,4-ით. პირიქით, ქალთა უმუშევრობის დონე აღემატებოდა მამაკაცთა შესაბამის მაჩვენებელს (პროცენტული პუნქტობით): 20-24 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში 11,1-ით, 25-29 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 7,1-ით, 30-34 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 0,7-ით, 35-39 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 2,1-ით, 40-44 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 3,1-ით და 55-59 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში – 0,7-ით. იკვეთება ასეთი ტენდენცია: მამაკაცთა უმუშევრობის დონე, ასაკობრივ ჯგუფებს შორის, ყველაზე მაღალია 20-24 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში და ყველაზე დაბალი – 65 წელს გადაცილებულებში, ხოლო ქალთა – გამორჩეულად მაღალი 25-29 წლიანთა ასაკობრივ ჯგუფში და დაბალი – 65 წლის ასაკს გადაცილებულებში¹.

¹ ლ. ჩიქავა, დასაქმება და უმუშევრობა საქართველოში. გამოცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი, 2012, გვ. 63-65.

ეპონომიკისა და ბიზნესის განვითარების მიზნები და მიმართულებები

უმუშევრები ასაკობრივი ჯგუფებისა და სქესის მიხედვით*

ცხრილი 3

	სულ	მათ შორის ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით										
		<20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+
სულ ათ. კაცი												
2006	274,5	12,7	47,5	50,4	37,7	33,3	30,8	24,5	19,3	11,3	5,9	1,3
2007	261,0	12,5	45,2	43,2	32,4	28,0	27,4	26,4	19,0	17,2	6,1	3,5
2008	315,8	13,4	57,6	54,6	41,9	32,3	27,3	28,9	26,5	19,6	9,5	4,2
მამაკაცი												
2006	165,4	9,2	27,7	32,3	22,6	18,5	18,1	14,5	10,1	6,6	5,3	0,4
2007	143,7	7,0	24,4	23,6	18,4	15,7	14,1	14,1	10,1	9,2	4,8	2,3
2008	172,4	9,2	31,1	29,5	24,3	16,0	12,8	15,4	14,4	9,6	7,4	2,9
ქალი												
2006	109,1	3,5	19,8	18,1	15,1	14,7	12,6	10,0	9,2	4,6	0,6	0,8
2007	117,3	5,5	20,8	19,6	14,0	12,4	13,4	12,3	8,9	8,0	1,4	1,2
2008	143,4	4,2	26,5	25,1	17,6	16,3	14,5	13,6	12,1	10,1	2,1	1,3
ხვედრითი წონა, %												
სულ												
2006	100	4,6	17,3	18,4	13,7	12,1	11,2	8,9	7,0	4,1	2,1	0,5
2007	100	4,8	17,3	16,6	12,4	10,7	10,5	10,1	7,3	6,6	2,3	1,3
2008	100	4,2	18,2	17,3	13,3	10,2	8,7	9,2	8,4	6,2	3,0	1,3
მამაკაცი												
2006	100	5,6	16,7	19,5	13,7	11,2	11,0	8,8	6,1	4,0	3,2	0,3
2007	100	4,9	17,0	16,4	12,8	10,9	9,8	9,8	7,1	6,4	3,3	1,6
2008	100	5,3	18,0	17,1	14,1	9,3	7,4	8,9	8,3	5,5	4,3	1,7
ქალი												
2006	100	3,2	18,1	16,6	13,8	13,5	11,6	9,2	8,4	4,3	0,6	0,8
2007	100	4,7	17,7	16,7	11,9	10,5	11,4	10,5	7,6	6,9	1,2	1,0
2008	100	3,0	18,5	17,5	12,3	11,3	10,1	9,5	8,5	7,0	1,5	0,9

* შრომის ბაზარი საქართველოში – 2009. სტატისტიკური პუბლიკაცია. შემდგენლები: ი. გვილაგა, თ. ბერბიჭაშვილი, ი. ხოსიშვილი, თ. ღონდაძე, ლ. ქურხული. რედაქტორი გ. ფანცულაია, 2009, გვ. 28.

ამ მოვლენას ასაკობრივი დაყოფის გარეშე თუ განვიხილავთ, დავინახავთ, რომ სქესობრივი ნიშნით უმუშევრობის დონემ 2000-2011 წლებში ასეთი ცვლილება განიცადა. იგი გაიზარდა მამაკაცთა შორის 11%-დან 16,7%-მდე, ხოლო ქალთა შორის – 9,7%-დან 13,1%-მდე.

რა დასკვნები შეიძლება გამოვიტანოთ აქედან? – ჯერ ერთი, აშკარაა ამ ნეგატიური სოციალური მოვლენის ქრონიკული ხასიათი და ზრდის ტენდენცია (უმუშევრობის დონე მამაკაცებში თითქმის 3-ჯერ უფრო სწრაფად მატულობს, ვინემ ქალებში); მეორე, გამოკვეთილია მამაკაცთა უმუშევრობის უფრო ფართო მასშტაბები; და მესამე, სქესობრივი

ნიშნით უმუშევრობის დონეთა შორის თანაფარდობა არასტაბილურია – სხვაობა იყო 1,3 და გახდა 3,6 პროცენტული პუნქტი.

უმუშევრობა და მისი დონე ქალაქი-სოფლის მიხედვით წარმოდგენილია ცხრილ 4-ში.

ცხრილის მონაცემებიდან გამომდინარეობს შემდეგი დასკვნები:

– უმუშევრობა, უპირველეს ყოვლისა და მნიშვნელოვანწილად, ქალაქის მოსახლეობისთვის დამახასიათებელი მოვლენაა. 2011 წელს ქალაქელ უმუშევართა ხვედრითი წონა შეადგენდა 75,3%-ს, ხოლო სოფელელი უმუშევრებისა – 24,7%-ს. 2002 წელთან შედარებით, 2011 წელს ეს თანაფარდობა

რამდენადმე შეიცვალა, რაც გამოიხატა იმაში, რომ ქალაქელ უმუშევართა სვედრითი წონა 7,2 პროცენტული პუნქტით შემცირდა, ხოლო სოფელელი უმუშევრებისა – ამდენითვე გაიზარდა, მაგრამ ის დასკვნა, რომ უმუშევრობა ძირითადად ქალაქის მოსახლეობისათვის დამახასიათებელი პრობლემაა, ეჭვს არ იწვევს;

– უმუშევრობა მატულობს როგორც ქალაქის, ისე სოფლის მოსახლეობაში (თუმცა სოფელში უფრო სწრაფი ტემპებით, ვინემ ქალაქში) და აშკარად ქრონიკული ხასიათის მატარებელი ხდება;

– უმუშევრობის დონე გაცილებით მაღალია (4-ჯერ – 2011 წ.) ქალაქის მოსახლეობაში, ვინემ სოფლის მოსახლეობაში. ეს თანაფარდობა, 2002 წლის მაჩვენებელთან შედარებით, გარკვეული ზომით გაუმჯობესებულია (მაშინ ქალაქის მოსახლე-

ობის უმუშევრობის დონე 6,2-ჯერ აღემატებოდა სოფლის მოსახლეობის შესაბამის მაჩვენებელს), მაგრამ სხვაობა მაინც დიდია. ამის მიზეზები, ბევრ სხვა გარემოებასთან ერთად, სოფელში ფაქტიურად უმუშევართა მნიშვნელოვანი ნაწილის, სრულიად გაუმართლებლად, დასაქმებულთა კატეგორიისადმი მიკუთვნებაში უნდა ვეძიოთ;

– უმუშევრობის დონე მატულობს როგორც ქალაქში, ისე სოფელად. მაგალითად, 2002-2011 წლებში იგი გაიზარდა ქალაქში 24,2-დან 26,5%-მდე, ხოლო სოფელში – 3,9-დან 6,5%-მდე;

– ქალაქის მოსახლეობის უმუშევრობის დონე ქვეყნის შესაბამის საშუალო მაჩვენებელს აღემატება (11,4 პროცენტული პუნქტით – 2011 წ.), ხოლო სოფლის მოსახლეობისა ამ მაჩვენებელზე ნაკლებია (8,6 პროცენტული პუნქტით – 2011 წ.).

უმუშევრობა და მისი დონე ქალაქ-სოფლის მიხედვით*

ცხრილი 4

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ს უ ლ										
აქტიური მოსახლეობა (ათ. კაცი)	2104,2	2050,8	2041,0	2023,9	2021,8	1965,3	1917,8	1991,8	1944,9	1959,3
უმუშევარი (ათ. კაცი)	265,0	235,9	257,6	279,3	274,5	261,0	315,8	335,6	316,9	295,1
უმუშევრობის დონე (%)	12,6	11,5	12,6	13,8	13,6	13,3	16,5	16,9	16,3	15,1
ქ ა ლ ა ქ ი										
აქტიური მოსახლეობა (ათ. კაცი)	902,5	846,2	855,1	839,6	831,9	839,2	828,2	857,0	847,8	839,5
უმუშევარი (ათ. კაცი)	218,7	186,8	207,4	220,6	216,8	200,7	239,0	247,0	230,6	222,1
უმუშევრობის დონე (%)	24,2	22,1	24,3	26,3	26,1	23,9	28,9	28,8	27,2	26,5
ს ო ფ ე ლ ი										
აქტიური მოსახლეობა (ათ. კაცი)	1201,7	1204,6	1185,9	1184,3	1189,8	1126,1	1089,6	1134,8	1097,1	1119,8
უმუშევარი (ათ. კაცი)	46,3	49,1	50,2	58,7	57,7	60,3	76,9	88,6	86,3	73,0
უმუშევრობის დონე (%)	3,9	4,1	4,2	5,0	4,8	5,4	7,1	7,8	7,9	6,5

* ცხრილი შედგენილია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ შინამეურნეობების ინტეგრირებული გამოკვლევით მიღებული ფაქტობრივი მონაცემების საფუძველზე (გეოსტატ.გე).

ყოველივე ეს იმაზე მეტყველებს, რომ უმუშევრობის დონის შესაძლო მინიმუმამდე დაყვანისთვის სამთავრობო ღონისძიებანი, პირველ რიგში და მნიშვნელოვანწილად, ქალაქის მოსახლეობისკენ უნდა იქნეს მიმართული.

დიდი პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს უმუშევართა განათლების დონისა და დინამიკის შესწავლას,

მით უმეტეს, მამაკაცებისა და ქალების მიხედვით ცალ-ცალკე. ამის გარეშე შეუძლებელია მიზანმიმართული ზრუნვა თითოეული უმუშევრის განათლების დონის შესაბამისი საშუალო ადგილების შესაქმნელად. ამ მხრივ საქართველოში არსებული ვითარება ასახულია ცხრილ 5-ში.

ცხრილში მოტანილი მონაცემების ანალიზიდან

ეკონომიკისა და ბიზნესის განვითარების მიზნები და მიმართულებები

გამომდინარე, ძირითადი დასკვნები ასეთია:

– სექსობრივი დაყოფის გარეშე, შრომის ბაზარზე მიმდინარე პროცესები გვიჩვენებს, რომ სისტემატურად მატულობს უმაღლესი, საბაზო, საშუალო და

საშუალო პროფესიული განათლების მქონე უმუშევართა რიცხოვნობა, ხოლო კლებულობს დაწყებითი და დაწყებით-პროფესიული, სახელობო განათლების მქონე უმუშევართა რიცხოვნობა;

უმუშევრები განათლების დონისა და სქესის მიხედვით¹

ცხრილი 5

	სულ ათ. კაცი	მ ა თ შ ო რ ი ს					
		დაწყებითი	საბაზო	საშუალო	დაწყებითი პროფესიული, სახელობო	საშუალო პროფესიული	უმაღლესი
სულ							
2003	235,9	0,9	9,1	83,4	17,5	32,5	91,2
2006	274,5	1,3	12,8	86,8	19,6	44,4	109,6
2007	261,0	0,4	12,9	83,0	10,1	44,0	110,5
2008	315,6	0,5	14,0	112,0	8,8	56,4	123,8
მამაკაცი							
2003	124,2	0,8	5,1	48,5	8,5	15,0	45,4
2006	165,4	0,9	8,5	61,6	10,2	19,6	64,5
2007	143,7	0,1	8,2	53,6	5,5	17,9	58,4
2008	172,4	0,4	10,1	74,8	4,9	21,4	60,7
ქალი							
2003	111,7	0,1	4,0	34,9	9,0	17,6	45,8
2006	109,1	0,4	4,3	25,2	9,4	24,7	45,1
2007	117,3	0,3	4,7	29,4	4,6	26,1	52,1
2008	143,4	0,2	4,0	37,2	3,9	35,0	63,1
ზედერთი წონა, %							
სულ							
2003	100	0,4	3,7	34,3	7,2	16,3	37,5
2006	100	0,5	4,7	31,6	7,1	16,2	39,9
2007	100	0,2	4,9	31,8	3,9	16,9	42,4
2008	100	0,2	4,4	35,5	2,8	17,9	39,2
მამაკაცი							
2003	100	0,6	4,1	39,0	6,8	12,1	36,6
2006	100	0,5	5,2	37,3	6,2	11,9	39,0
2007	100	0,1	5,7	37,3	3,8	12,4	40,6
2008	100	0,2	5,8	43,4	2,9	12,4	35,2
ქალი							
2003	100	0,1	3,6	31,2	8,1	15,8	41,0
2006	100	0,4	4,0	23,1	8,6	22,6	41,3
2007	100	0,3	4,0	25,1	3,9	22,3	44,4
2008	100	0,1	2,8	25,9	2,7	24,4	44,0

¹შრომის ბაზარი საქართველოში 2003–2005. სტატისტიკური პუბლიკაცია. გამოცემაზე მუშაობდნენ: პ. შავიშვილი, ნ.ორმოცაძე, ი.გვილაგა, ნ.ხუჯაძე, დ.გრიგალაშვილი, ენაცვლიშვილი, თ.ბერბიჭაშვილი. რედაქტორი გ.ყაველაშვილი, თბილისი, 2006, გვ.29; შრომის ბაზარი საქართველოში. სტატისტიკური პუბლიკაცია. შემდგენლები: ი.გვილაგა, თ.ბერბიჭაშვილი, ი.ხოსისშვილი, თ. ლონდაძე, ლ. ქუჩუხელი. რედაქტორი გ.ფანცულაია, თბილისი, 2009, გვ. 29.

– უმაღლესი განათლების მქონე უმუშევართა რიცხოვნობის ზრდის საერთო კანონზომიერება ზოგიერთ წელს ირღვევა მამაკაცებში, ქალებში კი ძალიან მყარად და სტაბილურად გამოიყურება. ეს ეხება საშუალო და საშუალო პროფესიული განათლების მქონე უმუშევართა რიცხოვნობასაც;

– უმუშევართა შორის უმაღლესი განათლების მქონეთა ხვედრითი წონა, მამაკაცებთან შედარებით, გაცილებით მაღალია ქალებში;

– უმუშევართა შორის როგორც ქალებში, ისე მამაკაცებში დაწყებითი განათლების მქონეთა ხვედრითი წონა უმნიშვნელოა – ერთ პროცენტსაც ვერ აღწევს;

– უმუშევარ მამაკაცთა შორის უმაღლესი განათლების მქონეთა ხვედრით წონას მკვეთრად სჭარბობს საშუალო განათლების მქონეთა ხვედრითი წონა, უმუშევარ ქალთა შორის კი, პირიქით, უმაღლესი განათლების მქონეთა ხვედრითი წონა ბევრად სჭარბობს საშუალო განათლების მქონეთა ხვედრით წონას;

– საშუალო პროფესიული განათლების მქონე უმუშევარ ქალთა ხვედრითი წონა მკვეთრად აღემატება ასეთივე განათლების მქონე უმუშევარ მამაკაცთა ხვედრით წონას.

ამრიგად, თანამედროვე ეტაპზე შრომის ბაზრის თავისებურებებთან დაკავშირებით, მინდა გავაკეთო საერთო ხასიათის ორი მნიშვნელოვანი დასკვნა. პირველი ეხება უმუშევართა არმიის თანდათანობით უფრო მაღალკვალიფიციური კადრებით შევსებას, ხოლო მეორე – უმუშევარი (და საერთოდაც) მამაკაცებისა და ქალების განათლების დონეთა გამოთნაბრებას. აღსანიშნავია ისიც, რომ რაც უფრო მაღალკვალიფიციურია უმუშევართა შემადგენლობა, მით უფრო იზრდება მოთხოვნა შესაფერის (მაღალანაზღაურებად) სამუშაო ადგილებზე, რაც, ბევრ სხვა ფაქტორთან ერთად, მნიშვნელოვან სირთულეებს უქმნის უმუშევრობის პრობლემის გადაჭრას.

დასაქმებისა და უმუშევრობის თაობაზე ზემოთ გაკეთებული დასკვნები ემყარება ოფიციალური სტატისტიკური აღრიცხვის მონაცემებს, რომელიც ყოველთვის როდია სარწმუნო და დამაჯერებელი. ამასთან დაკავშირებით მინდა გავაკეთო ზოგიერთი კრიტიკული ხასიათის შენიშვნა.

უპირველეს ყოვლისა, განვიხილოთ დასაქმების დონის მაჩვენებელი, რომელიც ქვეყნის მასშტაბით 2011 წელს შეადგენდა: სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის გათვლებით 55,4%-ს, ხოლო ჩემი გათვლებით – 84,9%-ს. რითაა განპირობებული ასეთი მკვეთრი სხვაობა? იგი განპირობებულია იმით, რომ სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის გათვლები ემყარება შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის

მიერ შემოთავაზებულ, ჩემი აზრით, არასრულყოფილ მეთოდიკას, რომლის მიხედვითაც დასაქმების დონეს ანგარიშობენ ასეთნაირად: დასაქმებულთა რიცხოვნობას ყოფენ 15 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობის რიცხოვნობაზე და გამოხატავენ პროცენტებში. 2011 წელს ქვეყნის მასშტაბით 15 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობის რიცხოვნობა შეადგენდა 3005,2 ათ. კაცს, ხოლო ფაქტიურად დასაქმებულთა რიცხოვნობა – 1664,2 ათ. კაცს. ამიტომ, ზემოაღნიშნული მეთოდიკით გათვლების შედეგად, დასაქმების დონე გამოვიდა 55,4%.

არსებობის უფლება, რა თქმა უნდა, ამ მაჩვენებელსაც აქვს, მაგრამ რეალურ ვითარებას მხოლოდ მიახლოებით ასახავს და არსებითად მოკლებულია პრაქტიკულ გამოყენებას. მის მნიშვნელობას აბუნიდოვანებს და აფერმკრთალებს დასაქმებულთა რიცხოვნობის შეფარდება 15 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობის რიცხოვნობასთან, ნაცვლად ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის, ანუ სამუშაო ძალის რიცხოვნობისა, რომელიც 15 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობის არააქტიურ ნაწილს, ანუ მოსახლეობას სამუშაო ძალის გარეთ, არ მოიცავს.

სწავლულ ეკონომისტთა და სტატისტიკური აღრიცხვის სფეროს სპეციალისტთა შორის ერთსულოვნებაა იმის გაგებაში, რომ ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობა შედგება დასაქმებულებისა და უმუშევრებისგან. ამიტომ მათმა ერთობლივმა სიდიდემ უნდა შეადგინოს 100%. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის გათვლებით, 2011 წელს ამ ორი კომპონენტის ჯამმა შეადგინა (%-ობით): საქართველოში მთლიანად 70,2, მ.შ. თბილისში – 68,0, კახეთში – 72,9, შიდა ქართლში – 73,3, ქვემო ქართლში – 67,6, აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში – 72,8, სამეგრელო-ზემო სვანეთში – 75,5, იმერეთში – 72,5, ხოლო „დანარჩენ რეგიონებში“ – 72,7.¹¹ ჩემი გათვლებით, ეს მაჩვენებელი (დასაქმებულთა და უმუშევართა ჯამი), როგორც მთლიანად ქვეყნის, ისე ცალკეული რეგიონების მიხედვით, 100%-ს უდრის და ნათლად გვიჩვენებს იმას, ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის საერთო რიცხოვნობის რამდენი პროცენტია ფაქტიურად დასაქმებული და რამდენი – უმუშევარი.

აი, რატომ მიმანია უფრო გამართლებულად დასაქმების დონის გაანგარიშება სრული შრომისუნარიანი ასაკის ფაქტიურად დასაქმებულთა რიცხოვნობის ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის (სამუშაო ძალის) რიცხოვნობასთან შეფარდებით (გამოხატული პროცენტებში). რაც შეეხება დასაქმებულთა

¹¹ გაანგარიშებულია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემების საფუძველზე (geostat.ge).

რიცხოვნობის 15 წლისა და უფროსი ასაკის მოსახლეობის საერთო რიცხოვნობასთან შეფარდებით გაანგარიშებულ მაჩვენებელს, იგი შეიძლება გამოყენებულ იქნეს დამატებითი მაჩვენებლის სახით. ამით შეიძლება ზოგადი წარმოდგენა შეგვექმნას იმაზე, თუ სრულწლოვანთა რა ნაწილია დასაქმებული როგორც ქვეყნის მასშტაბით, ისე რეგიონების მიხედვით და მიღებული შედეგები გამოვიყენოთ მათ ურთიერთშესადარებლად, და გამოვიყენებთ კიდევ.

ახლა შევხვთ უმუშევრობის მასშტაბებისა და დონის ამსახველ მაჩვენებლებს. ამ სფეროში ჩემი კრიტიკული შენიშვნები ასეთია:

– საქართველოს სოფლის მეურნეობაში თვითდასაქმებულთა მნიშვნელოვანი ნაწილი, მით უმეტეს, ოჯახურ საწარმოში (მაშულში) უსასყიდლოდ მომუშავე და ახლობლისთვის უსასყიდლოდ დამხმარე პირები, რომლებიც, არასრულყოფილი მეთოდით სარგებლობის გამო, არასწორად იქნენ ჩათვლილი დასაქმებულებად, უმუშევართა რიცხვში უნდა მოხვედრილიყვნენ, მაგრამ ვერ მოხვდნენ. მათი უმუშევრად ჩათვლის შემთხვევაში, ამ კატეგორიის უმუშევართა საერთო რიცხოვნობა თითქმის გაორმაგდებოდა;

– როგორც ცნობილია, სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის რეკომენდაციით, უმუშევრებს აღრიცხავდა ე.წ. მკაცრი და შერბილებული კრიტერიუმებით. მკაცრი კრიტერიუმით უმუშევრებად ითვლებიან მხოლოდ ის შრომისუნარიანი პირები, რომლებიც, მათგან დამოუკიდებელი მიზეზების გამო, არ მუშაობენ, მაგრამ აქტიურად ეძებენ სამუშაოს, მზად არიან მუშაობისთვის და სასურველი სამუშაოს შოვნისთანავე შეუძლიათ შეუდგნენ მის შესრულებას. შერბილებული კრიტერიუმით კი, უმუშევრებად ითვლებიან არა მარტო ის შრომისუნარიანი პირები, რომლებიც, მათგან დამოუკიდებელი მიზეზების გამო, არ მუშაობენ, მაგრამ აქტიურად ეძებენ მას, არამედ ისინიც, რომლებიც დიდი ხნის განმავლობაში ეძებდნენ სამუშაოს, ვერ იპოვეს იგი და, ამ უმედეგო პროცესის მობეზრების შედეგად, უკვე არ აქტიურობენ დასაქმებაზე.

დაახლოებით ოთხი წელიწადია, რაც, გაურკვეველი მიზეზების გამო, შეწყვიტა საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა შერბილებული კრიტერიუმით განსაზღვრულ უმუშევართა აღრიცხვა. მათი რაოდენობა ქვეყნის მასშტაბით, მაგალითად, 2005 წელს 56,2 ათ. კაცს შეადგენდა.¹ უმუშევრო-

¹ შრომის ბაზარი საქართველოში 2003-2005. სტატისტიკური პუბლიკაცია. გამოცემაზე მუშაობდნენ: პ. შავიშვილი, ნ. ორმოცაძე, ი. გვილავა, ნ. ხუჯაძე, დ. გრიგალაშვილი, ე. ნაცვლიშვილი, თ. ბერბიჭაშვილი. რედაქტორი გ. ყაველაშვილი, თბილისი, 2006, გვ. 15.

ბის ეს ფორმა ეკონომიკურ მეცნიერებაში ცნობილია „ჩახშობილი უმუშევრობის“ სახელწოდებით.

მიუხედავად იმისა, რომ უმუშევართა არმიის ამ ტიპურ (კლასიკურ) წარმომადგენელთა შემადგენლობა დღეისთვის კიდევ უფრო გაზრდილია (ზუსტი ოდენობის დადგენა შეუძლებელია, რამეთუ სრულიად მოშლილია ამ კატეგორიის უმუშევართა აღრიცხვის სისტემა), იგი არაა შეტანილი უმუშევართა შემადგენლობაში, რაც ხელოვნურად ამცირებს ამ მაჩვენებელს;

– XX საუკუნის 90-იანი წლებიდან ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე გარდაქმნების კვალობაზე ბევრმა საწარმომ ნაწილობრივ ან მთლიანად შეწყვიტა ფუნქციონირება, მაგრამ პერსონალი უმეტესობაში, როგორც წესი, ოფიციალურად არ განთავისუფლებულა, ითვლება დასაქმებულად, თანამშრომლები იმყოფებიან უვადო და უხელფასო შვებულებაში. ე.ი. ისინი ფორმალურად დასაქმებულები, ფაქტიურად კი უმუშევრები არიან. უმუშევრობის ეს ფორმა ეკონომიკურ მეცნიერებაში ცნობილია ფარული უმუშევრობის სახელწოდებით. სრული შრომისუნარიანი ასაკის ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის არც ეს ნაწილია შესული უმუშევრობის ზემოთ დასახელებულ მაჩვენებლებში;

– უმუშევრობის ერთ-ერთი ფორმაა სეზონური უმუშევრობა. მას ადგილი აქვს ე.წ. სეზონურ დარგებში (ჩაისა და ღვინის პირველადი დამუშავების მრეწველობა, ხილბოსტნეულის კონსერვის მრეწველობა და სხვ.), რომლებიც წლის განმავლობაში მხოლოდ რამდენიმე თვე ფუნქციონირებენ და შემდეგ, ახალი სეზონის დაწყებამდე, არსებითად წყვეტენ მუშაობას. ცხადია, სეზონთაშორის პერიოდში თანამშრომლები (ყოველ შემთხვევაში, მათი უმრავლესობა მაინც) უმუშევრებად რჩებიან. იმის გამო, რომ ფორმალურად დასაქმებულებად ითვლებიან, არც ისინი აღირიცხებიან უმუშევრებში;

– ოფიციალური აღრიცხვის მონაცემებით, საქართველოში 2000 წელს დასაქმებული იყო 1837,2 ათ., ხოლო 2011 წელს – 1664,2 ათ. კაცი, ანუ 173 ათ. კაცით ნაკლები. ამავე პერიოდში უმუშევართა რაოდენობა მხოლოდ 83 ათ. კაცით გაიზარდა. ბუნებრივია, ისმის კითხვა: სად წავიდნენ დანარჩენი სამუშაოდან გამოთავისუფლებულები? რამდენადაც აღნიშნულ პერიოდში მოსახლეობის არც გარე მიგრაციაში და არც ბუნებრივ მოძრაობაში მომხდარა მკვეთრი ცვლილებები, ადამიანთა ეს კატეგორია, თუ მთლიანად არა, ძირითადად მაინც უმუშევრებს უნდა დამატებოდა, მაგრამ ეს არ ჩანს, რაც უმუშევართა საერთო რაოდენობას ხელოვნურად ამცირებს;

– უმუშევრობის მიმდინარე ოფიციალური აღრიცხ-

ვის მონაცემებში ერთგვარი ეჭვის შეტანის საფუძველს იძლევა მისი საქართველოს მოსახლეობის 2002 წლის პირველი ეროვნული საყოველთაო აღწერის შედეგებთან შედარება. 2002 წელს, აღწერის მიხედვით, რომელიც ემყარება რესპონდენტთა გამოკითხვის ანკეტურ მონაცემებს და გაცილებით საიმედოა, ქვეყნის მასშტაბით უმუშევართა რიცხოვნობა 619 ათ. კაცს და უმუშევრობის დონე 33 პროცენტს შეადგენდა,¹ ხოლო მიმდინარე აღრიცხვის მონაცემებით, რომელიც ემყარება შინამეურნეობათა სტატისტიკური შერჩევითი გამოკვლევის შედეგებს და ნაკლებად სარწმუნოა, უმუშევართა რიცხოვნობა 265 ათ. კაცს და უმუშევრობის დონე 12,6%-ს არ აღემატებოდა. ესოდენ სოლიდური სხვაობა – 354 ათ. კაცი და 20,4 პროცენტული პუნქტი უკანასკნელი წლების მაჩვენებელთა მიმართაც გვიძლიერებს ეჭვს;

– ფრიად ანგარიშგასაწევია პროფ. ი. არჩვაძის მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ „აუცილებელია ქვეყნის ტერიტორიაზე უმუშევართა კონტინენტს დაემატოს ქვეყნიდან გასულ შრომით მიგრანტთა რაოდენობაც, ...ვინაიდან ეს უკანასკნელნი იმიტომ გახდნენ მიგრანტები, რომ საქართველოში ვერ იშოვეს სამუშაო“. მისი ვარაუდით, ამ კატეგორიის უმუშევართა რიცხოვნობა 800 ათ. კაცს შეადგენს.²

შეიძლება ამ მაჩვენებლის რაოდენობრივ ასპექტებზე ვიკამათოთ, მაგრამ პრინციპში თვით საკითხის ასეთი კუთხით დასმა მართებული და საგულისხმოა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ექსპერტული შეფასებით, უმუშევრობის დონე საქართველოში დღეისთვის არანაკლებ 40-45%-ს შეადგენს.³

ლიტერატურა:

1. საქართველოს სტატისტიკური წელიწდეული – 2006, თბილისი, 2007.
2. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემები.

¹ იხ. საქართველოს მოსახლეობის 2002 წლის პირველი ეროვნული საყოველთაო აღწერის შედეგები, ტომი III, ნაწილი I. მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური დახასიათება, თბილისი, 2004, გვ. 387.

² ი. არჩვაძე, საქართველოს მოსახლეობის თანამედროვე სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის ზოგიერთი ასპექტი. ჟურნ. „სოციალური ეკონომიკა“, 2010, №1.

³ იხ. ლ. ჩიქავა, დასაქმება და უმუშევრობა საქართველოში. გამოც. „უნივერსალი“, თბილისი, 2012, გვ. 70-72.

3. შრომის ბაზარი საქართველოში. სტატისტიკური პუბლიკაცია. შემდგენლები: ი. გვილაგა, თ. ბერბიჭაშვილი, ი. ხოსისშვილი, თ. ღონლაძე, ლ. ქურხული. რედაქტორი გ. ფანცულაია, თბილისი, 2009.
4. ლ. ჩიქავა, დასაქმება და უმუშევრობა საქართველოში. გამოც. „უნივერსალი“, თბილისი, 2012.
5. შრომის ბაზარი საქართველოში 2003-2005. სტატისტიკური პუბლიკაცია. გამოცემაზე მუშაობდნენ: პ. შავიშვილი, ნ. ორმოცაძე, ი. გვილაგა, ნ. ხუჯაძე, დ. გრიგალაშვილი, ე. ნაცვლიშვილი, თ. ბერბიჭაშვილი. რედაქტორი გ. ყაველაშვილი, თბილისი, 2006.
6. საქართველოს მოსახლეობის 2002 წლის პირველი ეროვნული საყოველთაო აღწერის შედეგები, ტომი III, ნაწილი I. მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური დახასიათება, თბილისი, 2004.
7. ი. არჩვაძე, საქართველოს მოსახლეობის თანამედროვე სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის ზოგიერთი ასპექტი. ჟურნ. „სოციალური ეკონომიკა“, 2010, №1.

Leo Chikava, Corresponding Member of the Georgian National Academy of Sciences, Doctor of Science in Economics, Professor

Unemployment in Georgia

SUMMARY

Unemployment represents an acute social problem of global nature. Currently the number of unemployed people approximately reaches 200 million people in the world and is characterized by growth tendency. The present paper analyzes the difficult situation caused by unemployment in Georgia in regional, gender, age, and urban-rural context. The paper proposes a number of critical comments, which elicit some deficiencies of International Labor Organization's methodology of employment and unemployment rates calculation. Based on such critical approach to this problem, the author concludes that, currently, the real unemployment rate in Georgia almost three times exceeds the official rates provided by National Statistics Office.

The article offers a proposal for calculating of the employment level as the ratio between the number of actually employed persons and the number of economically active population [labor force], instead of using the number of 15-years-old and older population. The latter approach is currently practiced by the National Statistics Office.